

Arbeidsmarkedet nå - mars 2012

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra seksjon for Utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Johannes Sørbo Johannes.Sorbo@nav.no, 29. mars 2012.

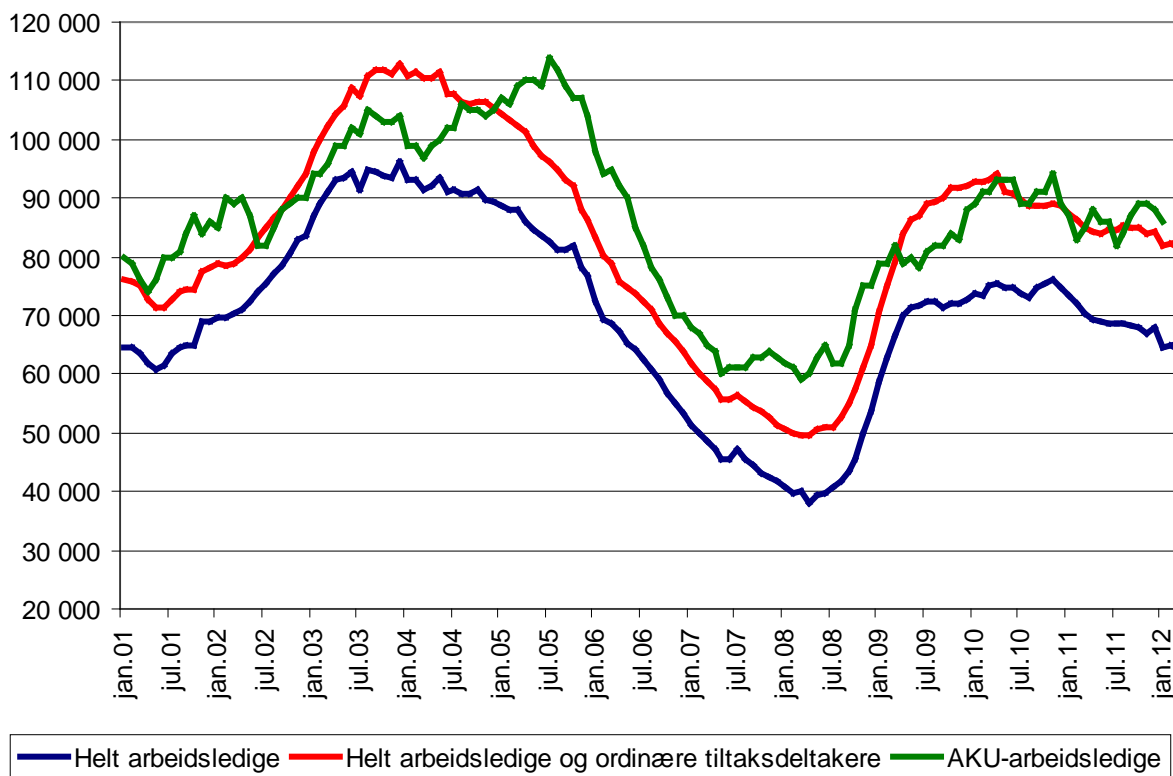
Nedgang i ledigheten

Ved utgangen av mars var det registrert 67 700 helt ledige hos NAV. Dette utgjør 2,6 prosent av arbeidsstyrken. Sammenlignet med mars i fjor er det 6 500 (- 9 %) færre registrerte helt ledige.

Når vi justerer for normale sesongsvingninger har antallet helt ledige gått ned med 400 i mars, mens summen av antallet ordinære tiltaksdeltakere og helt ledige gikk ned med 500. Etter en klar nedgang i ledigheten i januar, gikk ledigheten forsiktig opp i februar, for nå å gå litt ned igjen i mars. Etter den klare nedgangen i januar ser altså arbeidsmarkedet igjen ut til å holde seg relativt stabilt, slik det også var de siste månedene i 2011.

Tilgangen på nye arbeidssøkere¹ som melder seg til NAV har gått jevnt ned de siste månedene, og er nå på sitt laveste nivå siden høsten 2008. Etter en nedgang gjennom sommeren, har antallet nye ledige stillinger tatt seg noe opp igjen de siste månedene, og er nå på om lag samme nivå som i fjor vår.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, summen av ordinære tiltaksdeltakere og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2001 – mars 2012.

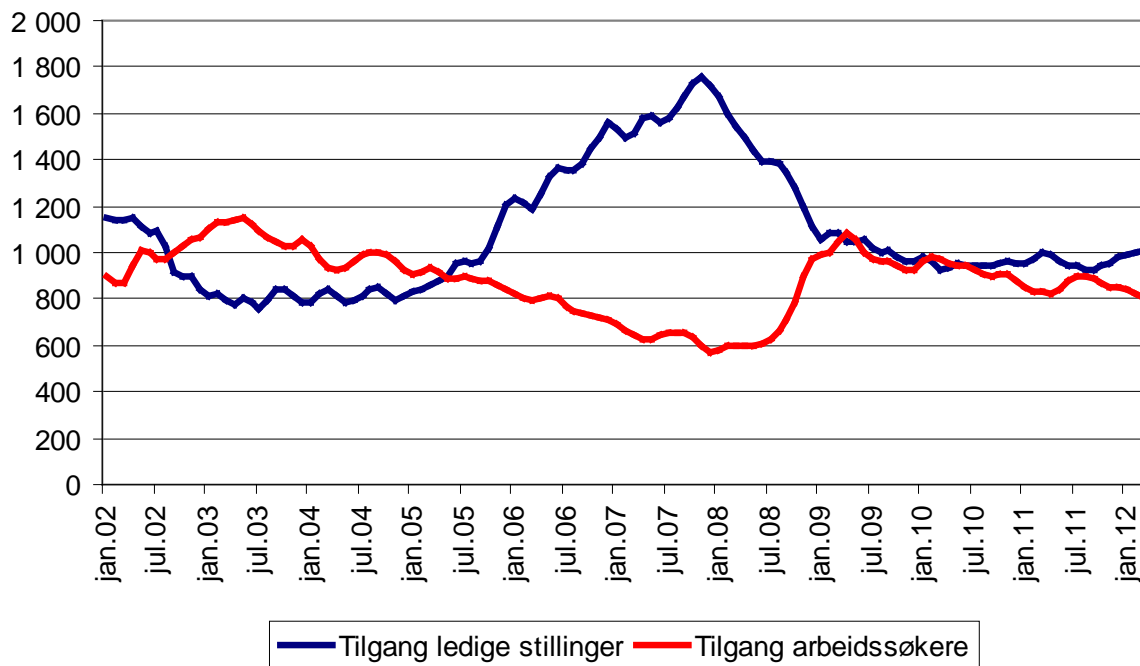
Kilde: NAV og SSB

¹ Inkluderer helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, ordinære tiltaksdeltakere og andre arbeidssøkere.

Færre nye arbeidssøkere

Tilgangen på nye arbeidssøkere har gått jevnt ned siden august i fjor, og er nå på sitt laveste nivå siden oktober 2008. Dersom vi kun ser på helt ledige, var det 10 600 personer som hadde vært arbeidssøkere i mindre enn 4 uker ved utgangen av mars. Dette er 4 prosent færre enn mars i fjor. Det er for menn vi ser en nedgang i antallet helt ledig med kort arbeidssøkervarighet, mens antallet kvinner holder seg stabilt.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag og tilgang av ledige stillinger per virkedag.² Trend. Januar 2002 - mars 2012.

Kilde: NAV

Liten økning i tilgangen på ledige stillinger

Tilgangen på nye ledige stillinger har økt hver måned siden september i fjor, justert for normale sesongvariasjoner. I mars ble det lyst ut 5 prosent flere stillinger per virkedag enn i mars i fjor. Det ble lyst ut klart flere ledige stillinger innen barne- og ungdomsarbeid (32 %),³ akademiske yrker (22 %) og ingeniør- og ikt-fag (17 %) enn i mars i fjor. Innen butikk- og salgsarbeid og innen kontorarbeid (-7 %) lyses det ut færre ledige stillinger enn for ett år siden.

Utviklingen i norsk økonomi

Inflasjonen i Norge holder seg lav. Fra februar i fjor til februar i år steg konsumprisindeksen med 1,2 prosent, mens den økte med 1,3 prosent om vi justerer for avgiftsendringer og uten energivarer. Samtidig styrket kronekursen seg i starten av året, og med den svært svake økonomiske utviklingen i Europa valgte derfor Norges Bank å sette ned renten med 0,25 prosentpoeng til 1,5 prosent den 14. mars. Etter dette har kronekursen svekket seg noe.

² Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

³ På grunn av innføring av ny yrkesinndeling er endringen fra i fjor kun et estimat, se avsnittet "spesielle forhold" nederst i notatet for nærmere forklaring.

Den disponible inntekten til husholdningene og ideelle organisasjoner økte med 5,4 prosent fra 2010 til 2011. En vekst i lønnsinntektene på 6 prosent var den viktigste årsaken til dette. Den økte inntekten førte likevel ikke til en høy konsumvekst, fordi husholdningene i stedet økte sin sparing. Spareraten er foreløpig beregnet til 8,2 prosent i 2011 mot 6,3 prosent i 2010. Det var imidlertid en klar vekst i varekonsumet i januar i år. Særlig bidro økt konsum av matvarer, klær og biler til veksten, og varekonsumet var i alt 4,2 prosent høyere enn i januar i fjor. Varekonsumet kan variere en del fra måned til måned, og det er derfor for tidlig å si om utviklingen i januar er starten på en ny trend.

Foreløpige tall fra Statistisk Sentralbyrås byggearealsstatistikk viser en nedgang i igangsettingen av nye bygg i januar i år. I januar ble det igangsatt bygging av 2 509 nye boliger, en nedgang på 18 prosent fra januar i fjor. Totalt igangsatt bruksareal til boliger, næringsbygg og andre bygg var 8,9 prosent lavere i januar i år enn i januar i fjor.

Samlede investeringer i industri, bergverk og kraftforsyning utgjorde 36,9 milliarder kroner i 2011. Dette er en økning på 8 prosent fra 2010. Det er først og fremst innen kraftforsyning at investeringene har økt, men det var også en liten økning innen industrien. Anslagene for 2012 tyder på at veksten innen kraftforsyning vil fortsette, mens investeringene ser ut til å holde seg stabile innen industrien.

I følge Statistisk Sentralbyrås investeringsstatistikk økte investeringene i olje- og gassvirksomhet med hele 16,6 prosent fra 2010 til 2011, og ble dermed på 146,3 milliarder kroner. Anslagene for 2012 gjort i 1. kvartal i år, er på 186 milliarder kroner, noe som vil være rekordhøyt. Dette vil også gi sterke vekstimpulser til den oljerelaterte industrien.

I følge SSB var handelsoverskuddet rekordhøyt i februar, og hele 53,6 prosent høyere enn i februar i fjor. Hovedårsaken til dette er eksporten av olje og gass. Høy oljepris ga økt eksportverdi av olje, samtidig som vi eksporterte langt mer gass enn vi gjorde i februar i fjor. Eksporten, utenom olje og gass, var 7,2 prosent høyere enn i februar i fjor, til tross for redusert eksport av fisk, kjemiske produkter og metaller.

Utviklingen i internasjonal økonomi

Hellas fikk i starten av mars i stand en avtale med private lånegivere om å slette 100 milliarder euro av sin gjeld. Dette medvirket også til at eurolandene godkjente nye lån til Hellas, og Hellas mottok første utbetaling fra eurosonen og IMF den 20. mars. Dette har bidratt til å dempe uroen knyttet til gjeldssituasjonen i Hellas noe, men Hellas må fortsatt gjennomføre store kutt i sine budsjett og vil være i en svært vanskelig og usikker situasjon framover også.

I løpet av fjerde kvartal i fjor falt BNP i eurosonen med 0,3 prosent, sammenlignet med kvartalet før. PMI-indeksen i mars viser også at forventningene har falt siden februar, noe som tyder på at BNP-veksten fortsatt vil være negativ i tiden framover. Forventningene til den økonomiske aktiviteten framover har falt klart også i de store landene, Tyskland og Frankrike.

Sysselsettingen faller nå i eurosonen, og var 0,2 prosent lavere i fjerde kvartal i fjor enn i tredje kvartal. Sysselsettingen har falt mest i Hellas, Portugal og Spania, men også i Italia har sysselsettingen falt de siste kvartalene. Arbeidsledigheten fortsetter også å øke, og var på 10,7 prosent i januar i år. Det har dermed blitt mer enn 1,2 millioner flere arbeidsledige i eurosonen det siste året. Verst er situasjonen for personer under 25 år, hvor ledigheten nå er på 21,6 prosent i eurosonen og nesten 50 prosent i både Spania og Hellas.

I USA har det derimot vært flere tegn til bedring de siste månedene. Veksten i BNP tiltok gjennom fjoråret, og var på 3,0 prosent i fjerde kvartal, målt i årlig rate. Sysselsettingsveksten har også tiltatt de siste månedene, mens arbeidsledigheten har falt og i februar lå på 8,3 prosent.

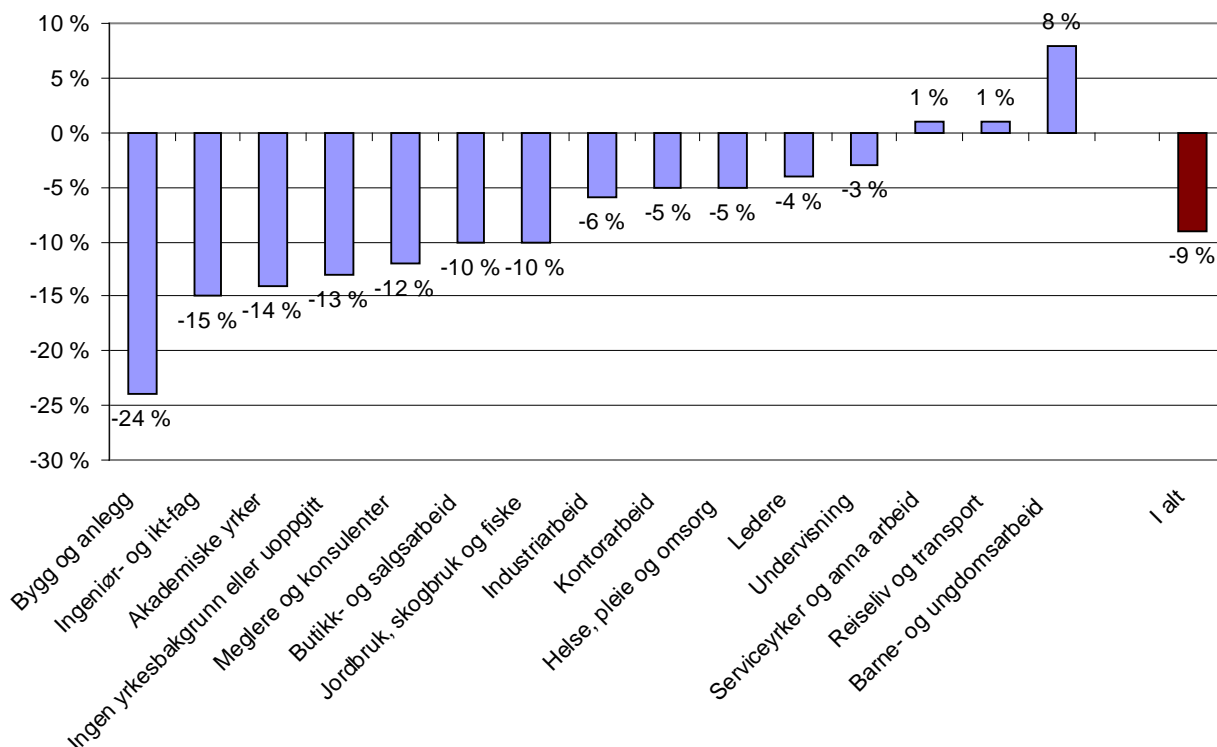
I Kina var BNP-veksten fra fjerde kvartal 2010 til 4. kvartal 2011 på 8,9 prosent. Veksten har dermed falt hele det siste året, og er nå på sitt laveste nivå på to år. Kinesiske myndigheter venter at veksten skal fortsette å avta i år, og bli på 7,5 prosent.

Ledigheten fortsetter å falle i bygg og anlegg

Innen bygge- og anleggsyrker falt ledigheten klart gjennom 2011, og denne utviklingen har fortsatt så langt i 2012. Sammenlignet med mars i fjor har antallet arbeidsledige falt med 2 800 personer (-24 %)⁴ for denne gruppen, og mer enn 40 prosent av fallet i ledigheten det siste året kommer dermed blant bygge- og anleggsarbeidere.

Innen barne- og ungdomsarbeid er det nå 200 (8 %) flere helt ledige enn i mars i fjor. Denne gruppen består i all hovedsak av barnehage- og skolefritidsassistenter. Også innen reiseliv og transport, samt serviceyrker og annet arbeid har det vært en liten økning i ledigheten det siste året.

Figur 3. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. Mars 2011 – mars 2012.

Kilde: NAV

Akademiske yrker

Innen akademiske yrker har ledigheten falt med 200 personer (-14 %) det siste året, og det er nå 1 100 helt ledige med denne yrkesbakgrunnen. De to største gruppene er saksbehandlere i offentlig

⁴ På grunn av innføring av ny yrkesinndeling er endringen fra i fjor kun et estimat, se avsnittet “spesielle forhold” nederst i notatet for nærmere forklaring.

sektor og journalister og informasjonsmedarbeidere, som til sammen utgjør over halvparten av de ledige med bakgrunn innen akademiske yrker.

Helse, pleie og omsorg

Innen helse-, pleie- og omsorgsykker har det blitt 200 (-5 %) færre helt ledige det siste året. Ved utgangen av mars var 4 300 helt ledige registrert med denne yrkesbakgrunnen. Omsorgs- og pleiearbeidere utgjør den klart største gruppen, med 2 700 helt ledige. Til sammen 400 sykepleiere og jordmødre var registrert som helt ledige, mens det ble lyst ut nesten 2 200 ledige stillinger etter disse yrkene i mars. Det tyder på at arbeidsmarkedet er stramt innen denne typen yrker.

Industriarbeid

Europa er nå inne i en langvarig lavkonjunktur, og den økonomiske veksten var i fjerde kvartal negativ. Veksten er også på vei ned i flere fremvoksende økonomier, som Kina, Brasil og India. Dette rammer norsk eksportindustri. Samtidig er oljeinvesteringene rekordhøye, og den oljerelaterte industrien etterspør mer arbeidskraft. Samlet har også ledigheten blant industriarbeidere i Norge falt det siste året. Ved utgangen av mars var 8 500 personer med bakgrunn fra industriarbeid registrert som helt ledige, en nedgang på 600 (- 6 %) fra mars i fjor. Sesongjusterte tall viser at ledigheten økte for industriarbeidere gjennom sommeren i fjor, men etter dette har ledigheten igjen falt noe.

Ingeniør- og ikt-fag

Etterspørselen etter personer med bakgrunn fra ingeniør og ikt-fag er nå svært høy. I mars ble det lyst ut 2 600 ledige stillinger etter denne typen kompetanse, og særlig var etterspørselen stor etter ingeniører og teknikere. Det er nå også 2 600 registrerte helt ledige med denne yrkesbakgrunnen, og litt over halvparten av disse har bakgrunn innen ikt-fag. Mange bedrifter opplever nå store problemer med å rekruttere de ingeniørene de har behov for.

Butikk- og salgsarbeid

Etter bygge- og anleggsarbeid og industriarbeid er butikk- og salgsarbeid den vanligste yrkesbakgrunnen blant de helt ledige. Ved utgangen av mars hadde 7 600 av de helt ledig bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid. Dette er 900 (-10 %) færre enn i mars i fjor.

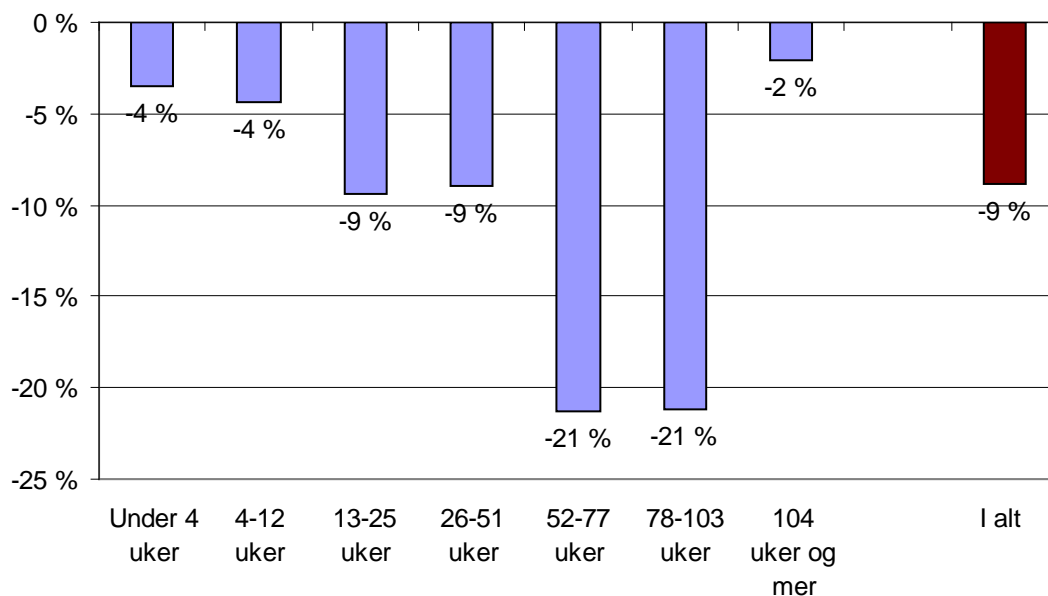
Serviceyrker og annet arbeid

Serviceyrker og annet arbeid er også en av de vanligste yrkesbakgrunnene blant de helt ledige. Ved utgangen av mars var det 7 000 helt ledige med denne yrkesbakgrunnen. Det er om lag like mange som for ett år siden. Rengjøringsarbeidere utgjør den klart største delen, med 3 000 ledige, men vi finner også for eksempel vaktmestere, fotografer, frisører og yrker innen politi og brannvesen i denne gruppen.

Færre ledige med lang arbeidssøkervarighet

Det er nå færre helt ledig innenfor alle varighetsgrupper. Nedgangen er størst blant de som har vært arbeidssøkere mellom ett og to år. Ved utgangen av mars var det 10 600 helt ledige som hadde vært arbeidssøkere mellom ett og to år, en nedgang på 2 900 (- 21 %) fra mars i fjor. Tilgangen på nye arbeidssøkere har fortsatt å gå ned de siste månedene. Det gjør at nedgangen i antallet ledige som har vært arbeidssøkere lenge trolig vil fortsette utover året.

Figur 4. Prosentvis endring i antall registrerte arbeidsledige fordelt etter arbeidssøkervarighet. Mars 2011 – mars 2012.

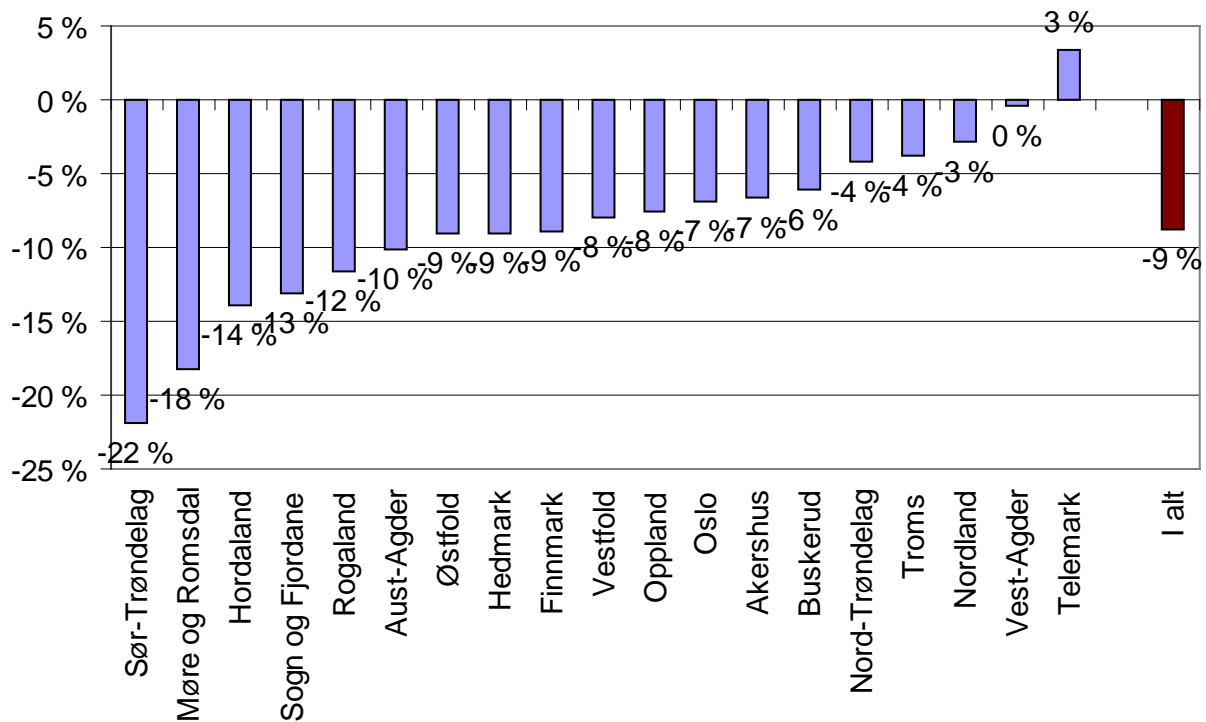
Kilde: NAV

Redusert ledighet i de fleste fylker

Det siste året har ledigheten falt i alle fylker bortsett fra Telemark, hvor antallet helt ledige har økt med 3 prosent siden mars i fjor. Nedgangen har vært størst i Sør-Trøndelag (-22 %), Møre og Romsdal (-18 %) og Hordaland (-14 %). Samtidig har antallet som deltar på ordinære arbeidsmarkedstiltak utviklet seg ulikt fra fylke til fylke. Ser vi på summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere har denne økt i Telemark (9 %), Østfold (4 %) og Hedmark (3 %).

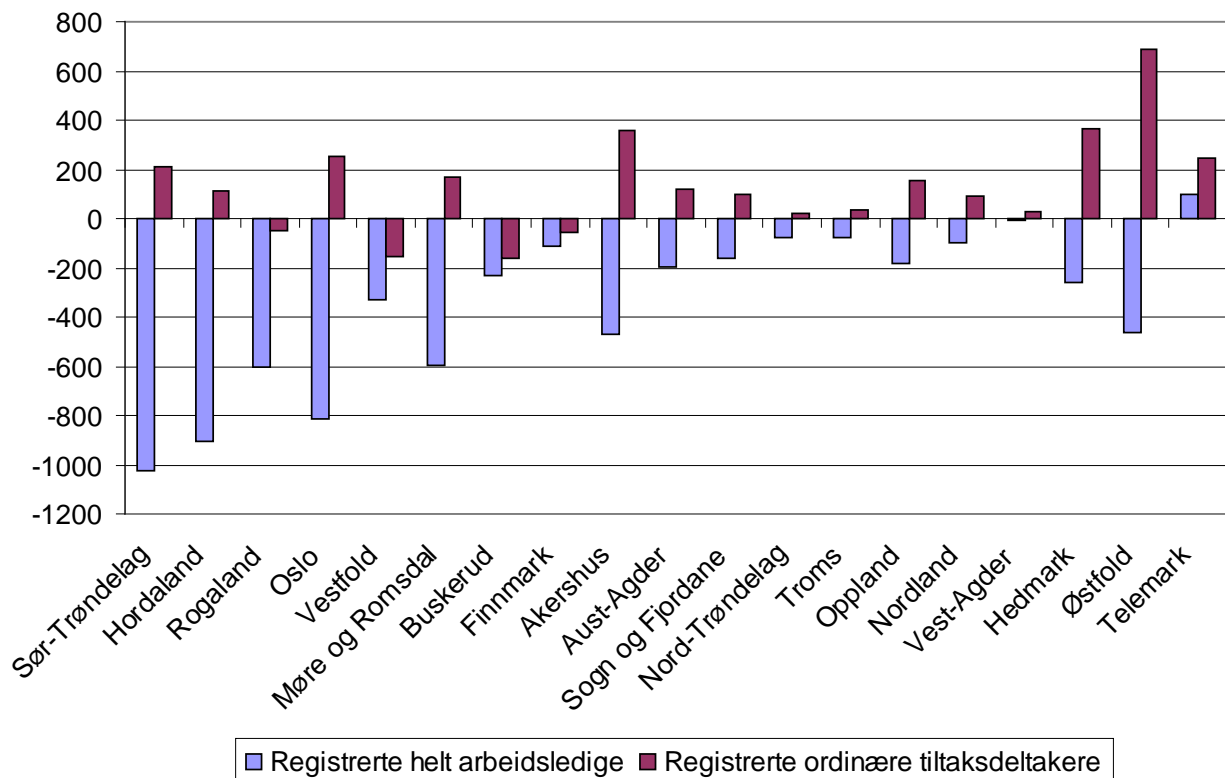
Ledigheten er nå lavest i Sogn og Fjordane (1,9 %), Rogaland (1,9 %), Møre og Romsdal (2,0 %) og Hordaland (2,2 %). Telemark (3,6 %), Østfold (3,4 %), Oslo (3,2 %) og Aust-Agder (3,2 %) er fylkene med høyest arbeidsledighetsrate. At ledigheten nå er lavest på Vestlandet, og at disse fylkene også opplever nedgang i ledigheten, henger sammen med høye oljeinvesteringer og at den oljerelaterte industrien nå etterspør mye arbeidskraft.

Figur 5. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter fylke. Mars 2011 – mars 2012.

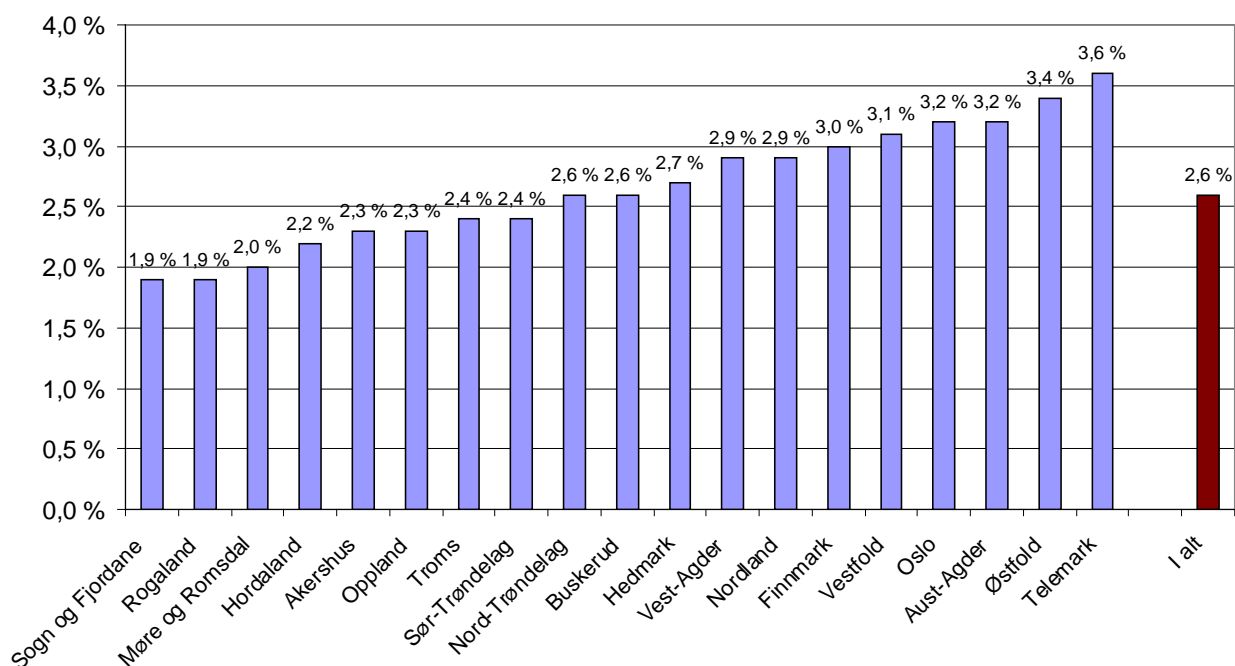
Kilde: NAV

Figur 6. Absolutt endring i registrerte helt ledige og registrerte ordinære tiltaksdeltakere etter fylke. Mars 2011 – mars 2012.

Kilde: NAV

Figur 7. Ledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Mars 2012.

Kilde: NAV

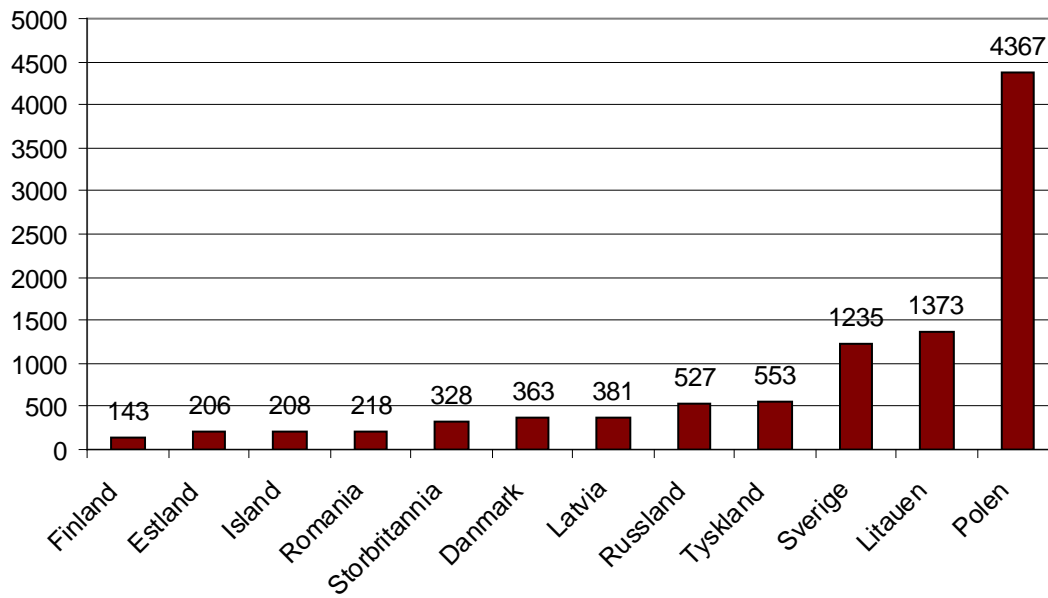
Færre ledige arbeidsinnvandrere

Figur 8 og figur 9 viser tall på arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de landene som er mest aktuelle for arbeidsinnvandring. Antallet arbeidsledige polakker er klart høyest (4 400), etterfulgt av litauere (1 400). Dette henger sammen med at dette er de to landene vi har størst nettoinnvandring fra, og denne innvandringen er i hovedsak arbeidsinnvandring.

Arbeidsinnvandrerne fra disse landene jobber også i stor grad i bygge- og anleggsyrker og industriarbeid, hvor ledigheten er høyere enn i gjennomsnittet. Det siste året har ledigheten gått mest ned for tyskere (-27 %), finner og polakker (-23 %). Ledigheten har økt for personer fra de tre baltiske landene, samt for personer fra Island.

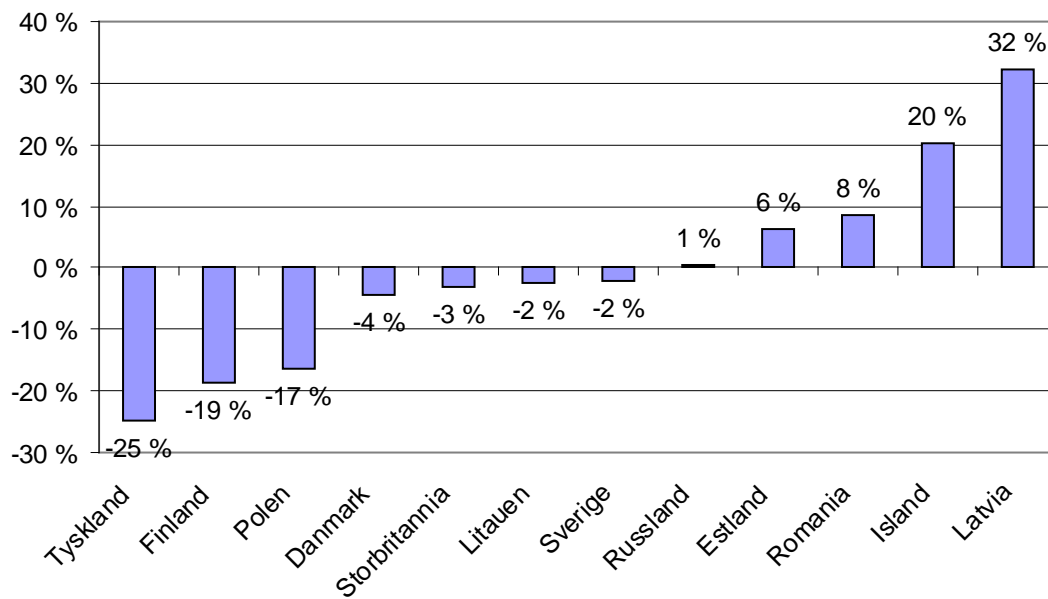
Det er foreløpig svært få ledige søreuropeere i Norge. Ved utgangen av mars var til sammen drøye 200 personer fra Hellas, Portugal eller Spania registrert som helt ledige i Norge. Det har blitt om lag 30 flere arbeidsledige fra disse landene det siste året.

Figur 8. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i mars 2012.

Kilde: NAV

Figur 9. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Prosentvis endring fra mars 2011 til mars 2012.

Kilde: NAV

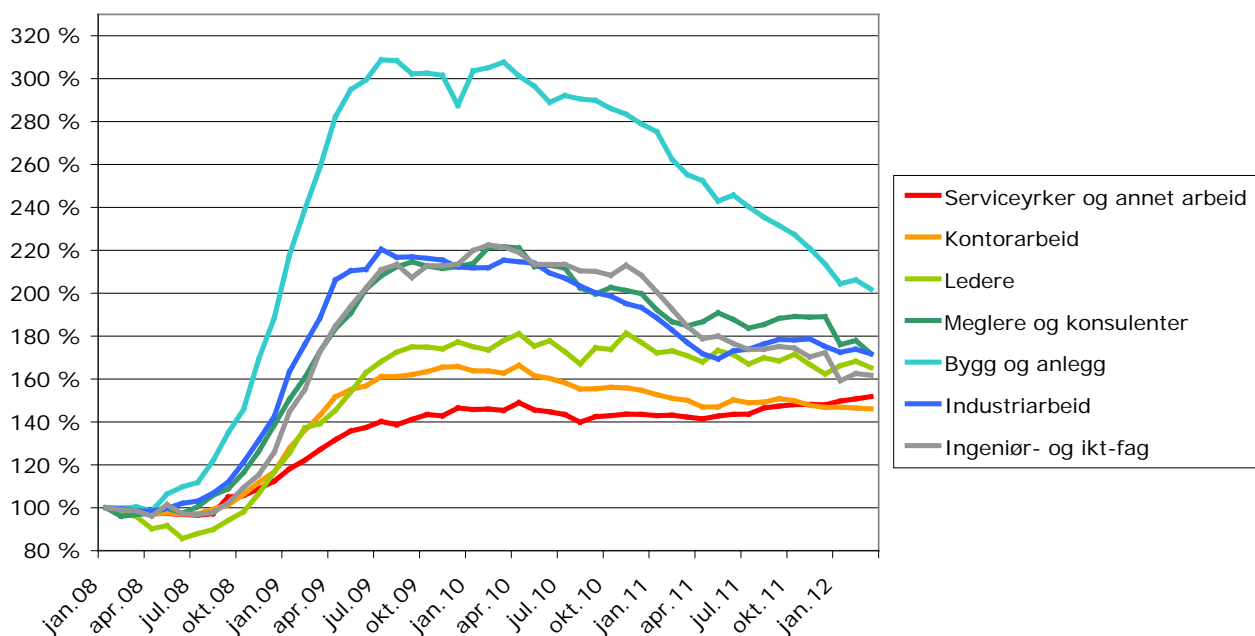
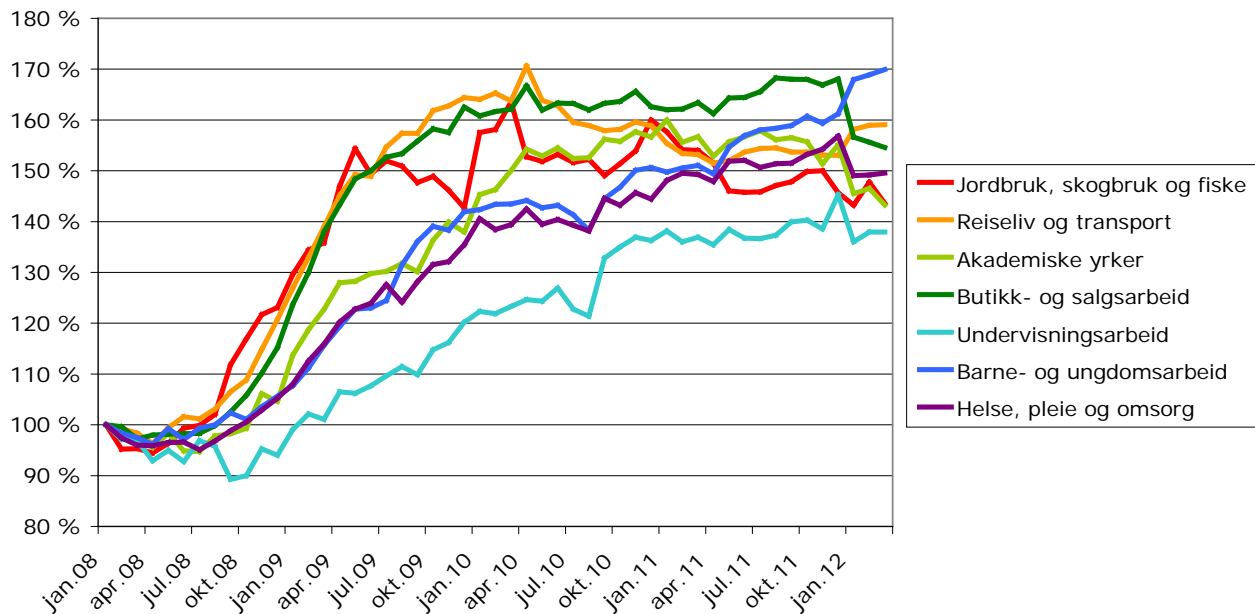
Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

NAV innførte 9. januar 2012 ny standard for yrkesklassifisering (STYRK 08) i ett av sine saksbehandlingssystem. Dette innebærer et brudd i all arbeidsmarkedsstatistikk som er fordelt på yrke, både for registrerte ledige og statistikken over utlyste stillinger. Dette bruddet innebærer at vi ikke vil kunne presentere ledighet i prosent av arbeidsstyrken for de ulike yrkesgruppene før i mai, når vi får nye arbeidsstyrketall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Det vil bli estimert tall for de 15 hovedgruppene av yrker tilbake i tid, slik at vi kan gi estimat på endringen fra året før på henholdsvis helt ledige og tilgang stillinger for hovedgruppene av yrker. For mer informasjon om bruddet se "Om statistikken – Arbeidssøkere" www.nav.no:

<http://www.nav.no/Om+NAV/Tall+og+analyse/Arbeidsmarked/Arbeidsmarkedet/Arbeidss%C3%B8kere.1073745818.cms>

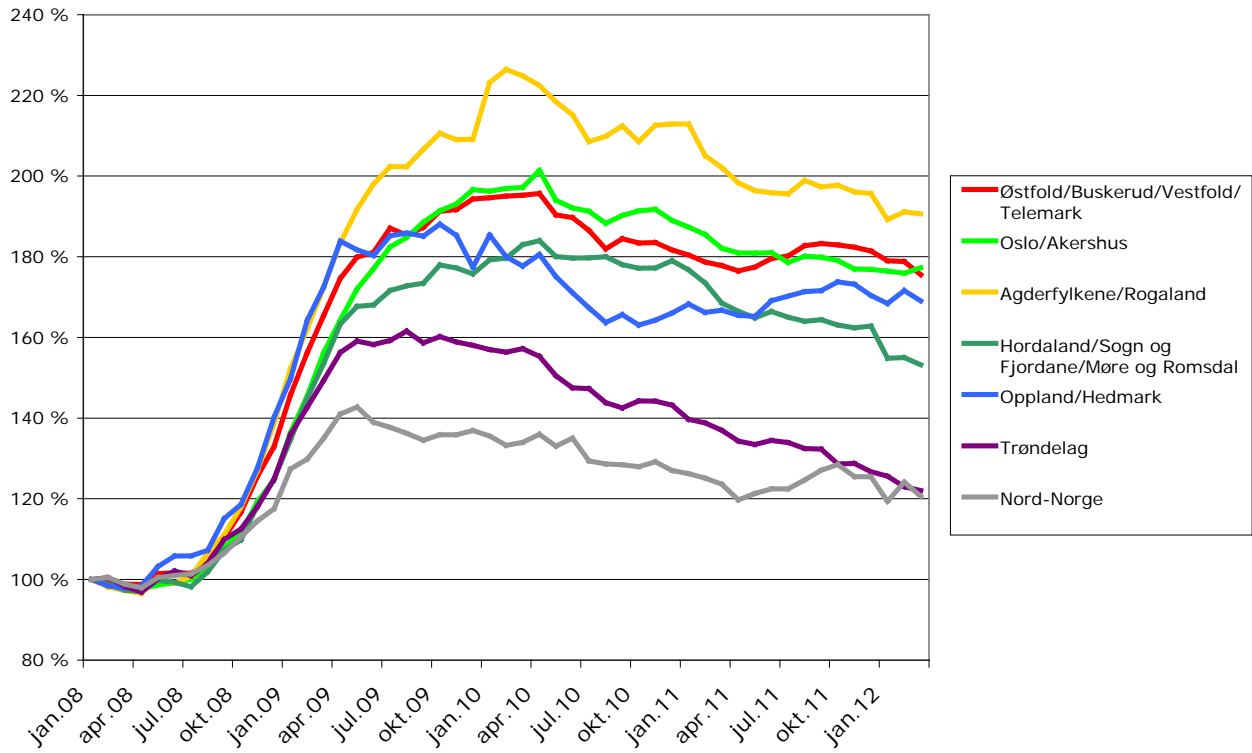
Figurvedlegg

Figur 10 og 11. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – mars 2012. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 12. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – mars 2012. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV